

שני שעירי פרק שישי יומא

עין משפט נר מצוה

כג א מיי פ"ד מהל' שמיטה ויזיל הל' ה'
 כד ב מיי פ"ד מהל' ספולו מוקדשין הלכה ז'
 גה ד ג' מיי פ"ח מהל' ערכין הל' ח' סגנו עיני קל':
 כו ו מיי פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הל' ז'
 כז ז מיי פ"ד מהל' הל' ח' ט' מהל' הלכה ז':
 כח ח מיי פ"ד מהל' קל':
 כט י מיי פ"ד מהל' קל':
 הלכה ח:

מוסף רש"י

נתעברה למוכר. דמכני ממנה (טריבון לז). דאמר ריש לקיש. גמס' ממכה פסקו ולי מנחל (כג). והס' מומיין לה ממתיקין דהס' דקמי ועשנה שמה כ' ומתן לה דתי קמי שעברה שמה ואבדה או אבדה ומנחל בעלת מוס (פסחים יז). באילו היא עומדת בבית הקברות. כל מקום שהיא רוחץ לחלו היא ציט הקברות כח כגס עס לשוטטה ורועה עד שתסתא ומימך ויפלו דמי נדה לשופרות כמכונ עליון נדה ומקליס' בה את המזבח. זה ממשו על יאודע הסתן כמס' תמורה (כג). שכל מוס' משתל ואס' לקח המזבח חון משתל ממוס' שכן הלכה למטה מטי (פסחים יז). ואין מהרימין. למס' הוי קדש כהקדש. למס' כל חס' קדש קדשים וגו' (בכורות ג). קסבר סתם חרמיס לנדק בהו' דפגומת' הו' בערכין (כח). וכוון דהשתל' ליכא ציט המקדש חמי צהו לדי מקל' דמתמי המקדש ומעלה (ג' ז'). תיערק. דל' למי צה לדי מקלה (בבב' כג). וניעל דלת לפניה. ואין לה מה תמכל' ומת' (ע"ז יג). והיא מתה מאליה. כמעט (בבב' שם). ותקלה עצמה. אי מיישין לה (פסחים כ).

רבינו הגנאל

ראקשין תוב הוא כל (קדש) תשתא דעבידה שנהו לרעהי אולא. ומשי רבא אל תני ר' יהודה כולן ימותו אלא משום דחיישי לתקלה. כדנתיבא אין מקדישין ואין מעריכין ואין מהרימין בזמן הזה, ואם הקדיש או תיערק או החרים [בהמה] תיערק, וניעל דלת בפניה ומתה מאליה. כסות וכלים ירקבו. מעות וכלי מתכות ויליכס לים המלח. ותקלה עצמה תנאי היא וכו', ודברין פשוטין חן. כי בא לו אצל שעיר כו'. ואילו בני אהרן לא קניו בירידי דשעיר המשתלח. ואסיקא אטו כהנים נפקי מכלל ישראל, כיון דמתודה חטאו עפ' בית ישראל, כהנים בכלל עמך בית ישראל חן. מסרו למי שהוה מוליכו כו'. ה"ר יהודה עליו את כל עונות בני ישראל וכלה בני אש עתי המדברת, איש להכשיר כל איש אחר ה'.

תוס' ישיב' (המשך)

על ידי שהיה מוצא להי נקט צה האי שפיהו ששפיהו צימ' הקבות אין יכולין להוציאה משם אלא מערה (ורועה). ומתני' דמותר דפקר ולל מטת (כג. כז) מוקי ההם אליהו וטרי טובא. אם הקדיש [ו]תיערק בו' (בבב' תערק) והחרים בהמה תערק. הקשה ה"ר יעקב מדאמרינן בערכין פ"ד פסק המקדש שדהו (כט, ה) אלא גבול דאחרמינו וניכסיא אלא לקמייה דרבי יהודה ע"י שכול ד' חזי ושי צבחה. ומתין ר"ת דהס' מיידי במקדש דמקדש וכלק' שי אחר ועבר עליו כל הרגל ש"ם בהקד' פ"ג. שמה שמעט בשאר ימות השנה ואפילו נתן דלמך פסק בשאר ימות השנה לא בני עקריה דקמתה ולא לשמן קיא הא ודאי כיון שראוי לשנה הבאה בני עקריה. והכי אמרינן במתד' נשחט (פסחים סד, ב) ש"ם בשאר ימות השנה בני עקריה (ודאי) [וחסין] כגון שהיו בעלים עומא מתיס שיערין לפסח שני.

אין מקדישין. משום דחיישין לתקלה והכי נמי אמרינן צבכורות פ"ד מעשר בהמה (דף נג.) ללאחר חורבן צטלו מעשר בהמה משום תקלה ומימה דצפ' צמה בהמה (שנח דף נד:) ר' אלעזר צן עזריה הוה מעשר ממדריה תריסר אלפי עגלי צכל שמה ושתא ואין יתכן לו להיות והא רבי יוחנן צן זכאי וצו ללאחר חורבן קנת מדתנן משחזר ציט המקדש התקין רבי יוחנן צן זכאי והוה היה נשיא ואחריו צרן גמליאל ולכל הפחות היה שנתים ששא עד שנתמנה רבי אלעזר צן עזריה דממשע צפרק תפלת השחר (בכרות ז' ט.) דקאמר אשתקד לעזריה וכו' ואס' צן היה רבי אלעזר צן עזריה לכל היומר צשעת חורבן צן ט"ו שהרי צן י"ח היה כשנתמנה נשיא חוה היה שלש שנים אחר חורבן לכל הפחות כדפרשיט וקטן הוה צימי הצית רק שנתים לפני החורבן וקטן לאו צר אפרושי מעשר הוה וצבציל אותם שנתים שהגדיל לפני החורבן שאז היה מפרשיט כל הוה ליה למימר כל שמה ושתא ויש לומר אפרוטרופוס שלו היה מפרשיט אי נמי לא צטלו מעשר בהמה ללאחר צתר חורבן אי נמי י"מ הוה מעשר למלך ולא נהירא דל' הוה ליה למימר צהאי לישאול':

ואם נתעברה נתעברה למוכר התינה שעיר פר מאי איכא למימר גזירה פר אמו שעיר ומשום גזירה ימות ועוד חטאת שעברה שנתה לרעהי אולא דאמר ר' ריש לקיש חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו היא עומדת בבית הקברות ורועה אלא אמר רבא גזירה משום תקלה (ד'תנן) אין מקדישין ואין מעריכין ואין מהרימין בזמן הזה יואם הקדיש והעריך והחרים בהמה תיערק פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות וילך הנאה לים המלח ואי זה הוה עיקר הנועל דלת לפניה והיא מתה מאליה תקלה דמאי אי תקלה דהקברה אפילו רעיות נמי אי תקלה דגזירה ועבודה אפילו כל רעיות נמי לעולם תקלה דהקברה והגך דלאו בני הקרבה יניהו לא טריד בהו הך דבת הקרבה היא טריד בה (ו) ותקלה עצמה תנאי היא דתנאי הדא פסח שלא קרב בראשון יקרב בשני בשני יקרב לשנה הבאה ותנאי אידך לא יקרב מאי לאו בתקלה פליגי לא דכ"ע (לא) חיישין לתקלה והכא בפלוגתא דרבי ורבנן קא מיפלגי ולא קשיא הא רבי הא רבנן והתנאי וכן המעות אלא לאו שמע מינה בתקלה פליגי שמע מינה: **בתנאי** יבא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו וימתודה וכך היה אומר אנה השם (ה) חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל אנה (ו) השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעו שחטאו ושעוו ופשעו לפניך עמך בית ישראל ככתוב בתורה משה עבדך לאמר יכי ביום הזה יכפר עליכם למה אתכם מכל חטאיכם לפני ה' תטהרו [א] והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים ועד המפורש שהוא יוצא מפי כהן גדול היו כורעים ומשתחווים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מסרו למי שהיה מוליכו הכל כשרון להוליכו אלא שעשו הכהנים גדולים קבע ולא היו מניחין את ישראל להוליכו אמר רבי יוסי מעשה והוליכו (ט) ערסלא (א) וישראל היה וכבש עשו לו מפני הבבליים שהיו מתלשים בשערו ואומרים לו מול וצא מול וצא: **גמ'** בני אהרן עם קדושך לא קאמר מאן תנא

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

ואם נתעברה נתעברה למוכר. ולא תחלט עד שיגיע צאמו יוס צאמו חדש שמכרה לו ולרבי משכחת לה כגון שהקדישו ציום שמיני ללידתו צערב יוס הכפורים צשנה פשוטה וכי מניי יוס הכפורים הצא אכתי לא מלו ליה סק"ה ימים אלא סק"ד (ו): פר מאי איכא

למימר. שהוא צן שלש: רואין אוסה. צכל מקום שהיא צלילו עומדת צצית הקצרות שאין הכהן יכול ליקרב אליה אצל לא מחטאות המתות היא אלא שאינה קריבה הלכך רועה עד שיפול צה מוס ומימכר: משום תקלה. לקמן מפרש מאי תקלה: דסון דחיישין לתקלה: אין מקדישין. שם דצר סתם הקדש לצדק הצית ואין להן תקנה: ואין מהרימין. קצצר סתם חרמינן לצדק הצית ופלוגתא היא צמסקת ערכין (דף כח:): כל רועות. כל הני דאמר צרנן ירעו עד שיקטלצו ניחוש שמה יקריבם: והגך דלאו צני הקרבה יניחו. שאר רועות אינן עומדות ליקרב הני עמנא אלא דמיהו: לא טריד צכו. אינו מהרהר צצקרבנן ומסיח דעמיה מהקרבה לדיהו: הך דצס הקרבה היא. ליה"כ הצא טריד צכו לצו על הקרבתו ודילמא מקריב לה מקמי יוה"כ: מנאי היא. איכא דחייס ואיכא דלא חייס: יקרב צשני. צצסח שני ימכר טעמא ושהיה צצק רחוקה: הא רבי דלמך מפקס לפסח אפסר לו שלא עברה שנתו ואע"פ שהופרש לאחר שמונה ללידתו דאלו מחוסר זמן לא קדיש: וכן המעות. שהפרישו לפסח אל יקרבו לשנה הבאה ואיכא למאן דלמך יקרב: **בתנאי** צה לו אלא צעיר. השתא דהר תנא למילתיה אצורוי צצקר העבודה וקאמר דלאחר שגמר צצקר גדול ממן דלמך של פר ושעיר כדסליק פירקין דהוצילו לו צה לו הכהן אצל שעיר המשתלח צמקום שהעמידו סס כנגד ציט שילוחו כדאמרין צפ' טרף צקלפי (לעיל דף חא:): אלא שעשו כהנים קבע. שהרגילו לעשות אמו כהנים קבע להיות מוליכים אותה ולא היו ציט דין של כהנים מניחין את ישראל להוליכו: ערסלא. סס האיש: וכצנ. כמין מעלה עשו לו שהוא צצבה ויוצא דרך אותו הכצש חון לעזרה וחוץ לעיר כדי שלא יוכלו הצבליים ליגע במשולח לפי שהיו רגילין לתלות צשערו ואומרים לו טול מהר ולא ואל תשהה עונותינו אצלנו עוד:

ואם נתעברה נתעברה למוכר התינה שעיר פר מאי איכא למימר גזירה פר אמו שעיר ומשום גזירה ימות ועוד חטאת שעברה שנתה לרעהי אולא דאמר ר' ריש לקיש חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו היא עומדת בבית הקברות ורועה אלא אמר רבא גזירה משום תקלה (ד'תנן) אין מקדישין ואין מעריכין ואין מהרימין בזמן הזה יואם הקדיש והעריך והחרים בהמה תיערק פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות וילך הנאה לים המלח ואי זה הוה עיקר הנועל דלת לפניה והיא מתה מאליה תקלה דמאי אי תקלה דהקברה אפילו רעיות נמי אי תקלה דגזירה ועבודה אפילו כל רעיות נמי לעולם תקלה דהקברה והגך דלאו בני הקרבה יניהו לא טריד בהו הך דבת הקרבה היא טריד בה (ו) ותקלה עצמה תנאי היא דתנאי הדא פסח שלא קרב בראשון יקרב בשני בשני יקרב לשנה הבאה ותנאי אידך לא יקרב מאי לאו בתקלה פליגי לא דכ"ע (לא) חיישין לתקלה והכא בפלוגתא דרבי ורבנן קא מיפלגי ולא קשיא הא רבי הא רבנן והתנאי וכן המעות אלא לאו שמע מינה בתקלה פליגי שמע מינה: **בתנאי** יבא לו אצל שעיר המשתלח וסומך שתי ידיו עליו וימתודה וכך היה אומר אנה השם (ה) חטאו עוו פשעו לפניך עמך בית ישראל אנה (ו) השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעו שחטאו ושעוו ופשעו לפניך עמך בית ישראל ככתוב בתורה משה עבדך לאמר יכי ביום הזה יכפר עליכם למה אתכם מכל חטאיכם לפני ה' תטהרו [א] והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים ועד המפורש שהוא יוצא מפי כהן גדול היו כורעים ומשתחווים ונופלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מסרו למי שהיה מוליכו הכל כשרון להוליכו אלא שעשו הכהנים גדולים קבע ולא היו מניחין את ישראל להוליכו אמר רבי יוסי מעשה והוליכו (ט) ערסלא (א) וישראל היה וכבש עשו לו מפני הבבליים שהיו מתלשים בשערו ואומרים לו מול וצא מול וצא: **גמ'** בני אהרן עם קדושך לא קאמר מאן תנא

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

הוה מיהו לא עשו תקנה בחילול אלא מקרקעי אלא על כרחן מקרקעי נמי הוו מדעבד תקנה בחילולין): **ותקלה עצמה תנאי היא.** הכא לא מייטי מנאי דפליגי צספ"ק דפסחים (דף כ:) בתקלה והתם לא מייטי הני תנאי הני תנאי דהכא משום דשצועות (דף יג:) דרבי יהודה סבר כהנים מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עזירות ולר"ש לית להו כפרה כלל בשעיר המשתלח וקאמר התם מ"ט דר' שמעון והוקשה לי אמאי לא קאמר טעמא דר"ש ממתבי צפר שני ודיויין ודס פר כדאמר צתר הכי בשלמא לר' שמעון היינו דבעינן שני ודיויין ודס פר ונימא דהיינו טעמא דבעינן שני ודיויין ולא דמסיק התם לרבי יהודה דתנא דבי רבי ישמעאל אחד לו ואחד לצימו מוטב שיצא זכאי ויכפר על החייב וכו' ומכאן יש לי לתרץ דעל כרחן ר' שמעון נמי אית ליה דתנא דבי רבי ישמעאל דהא רבי ירמיה מוקי למתמתין כר' שמעון ואפילו הכי תנן צידיו ראשון דפר אני וצימ' צפרק אמר להם הממונה (לעיל דף לה:) וצידוי שני צפרק טרף צקלפי (לעיל דף מה:) תנן וצני אהרן וכו' ומפרש טעמא צגמרא (דף מג:) משום דרבי ישמעאל:

(א) [פסחים לו. תמורה כג.], (ב) [ליל תמיד], (ג) בכורות נג. ע"ז ג. [שקלים פ"ח ה"ד], (ד) [פסחים כז.], (ה) [ש"ס], (ו) [גיר' יושב' ומדורה], (ז) [עין יושב' צבמטות], (ח) [ע"ז י"ג גזלים], (ט) [גיר' יושב' ערשלא מלפסיון], (י) [לעיל קא. שביעית יג. מנחות כג.], (יא) [בכורות ד.], (יב) [ע"ז מוס' שבת נד. ד"ה הוה], (יג) [ע"ז מוס' ע"ז ג' ד"ה ואלו ומוס' ערכין כט. ד"ה שקול ומוס' בכורות נג. ד"ה ומוס'].

תורה אור השלם

1. כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מפני חטאתיכם לפני ה' תטהרו: ויקרא טו
 2. וקטן אהרן את שתי הרתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיכם לקבל חטאתינתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברת: ויקרא טו כ

הגהות הב"ח

(א) בתנאי וכן היה אמר אנה הסס (ומתלו עוו פשעו) תמ"ז וי"ג ק"א עוו פשעו חטאו וע"ל סוף דף ל"ה וצדק מ"א ע"ז ו"י ע"ד צדק ל"ו ע"ז: (ב) שם אנה שס כפר נא (למטאים ולעונות ולפשעים שחטאו ושעוו ופשעו) תמ"ז וי"ג וישראל ליערות ולפשעו ורחטאים שטרו ושפשעו ושהטאו: (ג) שם המטה והולכו מרחטא מעשידי וישראל הוה: (ד) רש"י ד"ה ואלו נתעבה כו' אלא סק"ד. ר"ב ע"פ ר' דבתי' ר"ה סוף דף ו' מנחל דבני צבור חטיקן שנתו מיום שראוי להרלחה היינו מן יוס שמימי ואין ר"ב שביעית וי"ב חטו רק שנה מ"ט שאזי צבור דלמי ראו לאטול כלל רק להרלחה לכהוה סס ע"כ לא חטיקן ליה משעט שטול אלא צמסם בהמה אע"פ שהוקדש חמ"ט מ"ט חטיקן שנתו מיד מ"ט שטול וק"ל:

הגהות הגר"א

[א] בפשטה תורה וזו אומרים צרוך כו' לילי וזן והכסס וכו' עד פיהם ל"ג (ועמ"ס רבינו צ"ח ס"י מר"כ ס"ק ט"ו):

תוס' ישיב' (המשך)

שנה צלה רגלים יחיי ששכת לה בשלמא לרבי משכחת לה כגון דלקדשה צתר חו המנחל דכי מטי שיליה חר' במתלה שמה מלא. פ"י שנת לא תמה רגלים לא מלו. ומימה דבמר חו מנחל היטי צ"ב גיטין שמת לנה שהיא ש"ד לא מלוה עד כ"ב לאדר בתראה מנה (מס' שמונה) שחלו ועמדתו צבאל יסן וזה הוה ליה למימר דבי מני ריש נקט. ופי' ר"ש בשלמא לרבי משכחת לה לדין דלית ליה למימר מתעברת שנה מתעברה [ז] משכחת לה שפיר צלה רגלים דרוקא צערי חומה בעינן שנת חמה דכתיב ממימה ולא צבקשים דהסס לא בעינן אלא שנת צבנה ש"ד ולא דש העיור. ויחלק נקט שיליה חר' בתראה. והשתא קשה דהכא שנתמ לרבי עינן ח' צבקשים שנת חמה כתיב ערי חומה, ודוקא לנחות ה"ק הא לא קשיא כו' אמרינן מיימי ושמתה דרשא השנה לא גמרא חייב. אלא נראה לרבינו דבמר חו המנחל דהתם לאו דוקא שיליה יוס טוב של פסח לגמרי אלא צבמנחמו אחר שהתחיל ויוון צבמנחמו מניח. הוה נגד ארץ מן המנין דקאמר ההם לעיל שהומס בהם רגל הורג ואלו על אחר ועבר עליו כל הרגל מוה דמימא כיון מנחמ קמא חמי קמחא דמי קמ"ל, והכי נקט שיליה חר' במתלה ס'. ויש ספרים יגריפי ההם כגון דלקדשים (במר) [בתמן] על המנחל לומר ציוס ע"י חוה כפי רבינו. מ"כ. ע"כ עמוד קודם